

**SĂPĂTURILE ARHEOLOGICE DE LA MIERCUREA SIBIULUI-PETRIȘ, (JUD. SIBIU)
CAMPANIILE ANILOR 1997-2005. STRATIGRAFIE ȘI CRONOLOGIE.**

Sabin Adrian LUCA

sabin.luca@brukenthalmuseum.ro

Muzeul Național Brukenthal

Dragoș DIACONESCU

goshu_d@yahoo.com

Muzeul Castelul Corvinilor Hunedoara,

Adrian GEORGESCU

adigeomnb@gmail.com

Muzeul Național Brukenthal - Muzeul de Istorie

Cosmin SUCIU

cos_suciu@yahoo.com

Facultatea de Istorie „Nicolae Lupu”, Sibiu.

Catedra de Istorie Antică și Medievală

***SUMMARY: Archaeological researches at Miercurea Sibiului-Petriș (Sibiu County, Romania).
The campaigns from 1997 to 2005.***

The site Petriș is located some 500 m east of Miercurea Băi, 50-80 m north of the national motorway Sebeș – Sibiu, on the edge of a long terrace, 4-5 m higher than the floodable meadow of the Secaș River. The archaeological finds are spread on a of 300 m (width) by 80-100 m (length) along a terrace which is parallel to the floodable meadow of the river.

In 1997, the excavation of the site was carried out in cooperation with the “Lucian Blaga” University and the Historical Department of the Brukenthal National Museum (Sibiu).

Since 2003 we have started a collaboration with the “Ca’ Foscari University of Venice” (Italy) and the “University College London” (Great Britain).

This collaboration embraces many research subjects such as: the study of south-western Transylvanian soils, the comparison between those soils and the composition of Neolithic ceramics, some C dates carried out for Banat and Transylvania, the study of south-western Transylvanian obsidian and the research of raw material sources, some palinology studies and the analysis of the Vinča culture’s early phases and the linear synthesis that appears on this occasion.

Between 1997 and 2000 a few trial trenches were opened, in order to check the archaeological sequence of the settlement which characterise the site. Here are the sections: S1 / 1997 (20 / 1,5 m), S 2-3 / 1998 (16 / 2 m each), S4 / 1999 (16 / 2 m) and S5 / 2000 (20 / 1,5 m). The excavation revealed the presence of surface dwellings (habitation structures), fireplaces, deepened archaeological complexes (domestic pits, foundation ditches, pits for pillars and poles) and 5th century Gepidic period graves.

In 2001 an area measuring 20 by 20 m (SI / 2001-2003) was opened. In 2003, we began the excavation of area SII (15 by 16 m), which was completed in 2004 and 2005. In 2005, we began the excavation of area SIII (20 by 10 m), which was completed in 2006.

Briefly, the site’s layering is the following:

I – the first, and at the same time the oldest level belonging to the Starčevo-Criș culture, has many sublevels:

Ia – the deepened dwellings dated in IB phase

Ib – the deepened dwellings dated in IC-IIA phase

Ic – after a hiatus, the deepened dwellings belonging to an evolved phase of the Starčevo-Criș culture.

II – the second level belonging to the end of the oldest Vinča phase has several sublevels:

IIa – with deepened dwellings having two sublevels:

II a₁ – with deepened dwellings and a palisade dating from the A₂ phase (as a typological-stylistic base);

II a₂ – with deepened dwellings dating from the A₃ phase.

III – the third level belonging to the Petrești culture; the AB phase also has some surface dwellings.

IV – the fourth level is the Celtic-Dacian one, dating from the IInd-Ist centuries BC.

V – the fifth level is represented by a Gepidic necropolis.

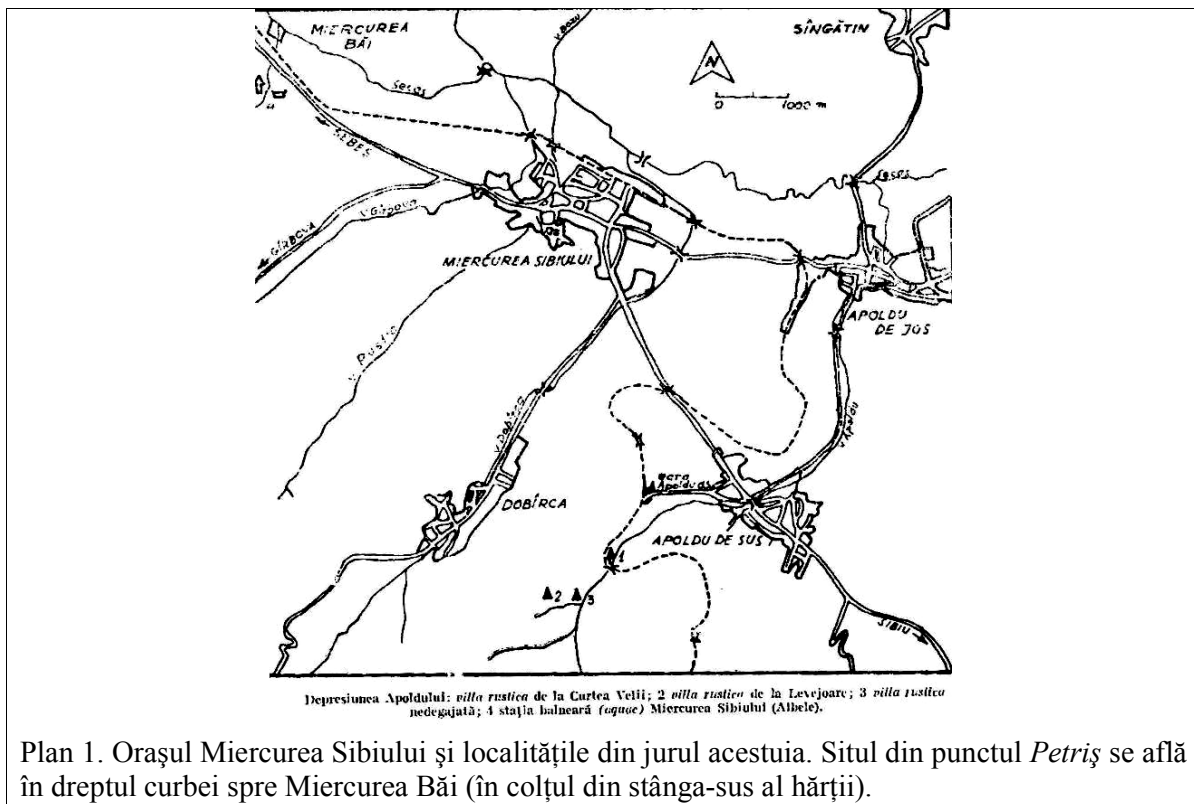
VI – the sixth level is represented by a baked clay dwelling from the early medieval epoch which is, from a chronologic and a cultural point of view, very hard to frame due to the lack of clear dating elements.

Most of the data concerning the absolute chronology are available for level I. The hut B₁₀ / 2003 situated on the level Ia that we dated back to Starčevo-Criș IB-C goes back to 7050±70 BP (GrN - 28520). For the same level (I a) we have another C date of a sample in G 26/2005, namely 7010±40 BP (GrN - 29954). From B₁ / 2003, belonging to the level Ib (Starčevo-Criș IC-IIA), we have a C date GrN - 28521: 6920±70 BP. Finally, for the level Ic (Starčevo-Criș IIB-IIIA), B₉ / 2003, we have the following C date: GrN - 26606 6180±40 BP (?). This date may be corrupted as it was based on an absolute chronology once accepted for Vinča B₁.

Finally, for the level IIb (Vinča A₃-B₁) we have a C date too: GrN - 69053, 6350±130 BP.

All these C dates, except the B₉ / 2003 are generally part of a period going from Starčevo-Criș to Vinča B₁.

All the data in this article show that the archaeological site in Miercurea Sibiului has one of the most important and interesting vertical and horizontal stratigraphies in Transylvania. This will make us continue our research in the years to come.

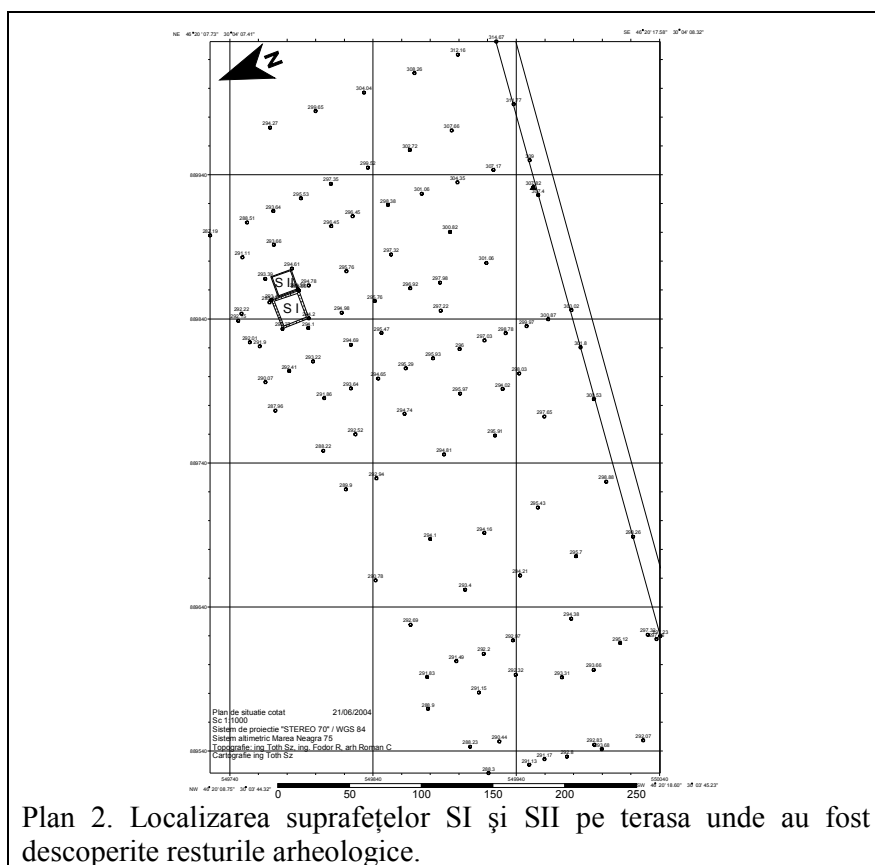

Situl arheologic de la Miercurea Sibiului, punctul *Petriș*, se localizează la circa 500 m est de stațiunea balneară Miercurea Băi și la 50-80 m nord de drumul național Sebeș – Sibiu. Așezările preistorice se întind de-a lungul terasei care se înalță cu aproximativ 4-5 m înălțime față de lunca inundabilă a râului Secaș. Resturile arheologice se întind pe aproximativ 300 m de-a lungul terasei și 80-100 m de la buza acesteia către șoseaua națională mai sus pomenită.

În primăvara anului 1997¹, Cristian Roman astăzi arheolog la Muzeul “Castelul Corvinilor” din Hunedoara a redescoperit situl, descoperirile de artefacte descoperite cu acest prilej fiind imediat publicare. Cu această ocazie s-a constatat existența unor materiale arheologice care se pot încadra în fazele vechi ale culturii Starčevo-Criș, în fazele vechi ale culturii Vinča, dar și altele din eneolitic (cultura Petrești) sau din epoca bronzului.²

În anul 1997 s-au început și cercetările arheologice sistematice printr-o cooperare între Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu și Muzeul Național Brukenthal din aceeași localitate.³

Din anul 2003 s-a pornit colaborarea cu Universitatea “Ca’ Foscari” din Veneția (Italia; Prof.dr. Paolo BIAGI) și “University College London” (Marea Britanie; Dr. Michela SPATARO).

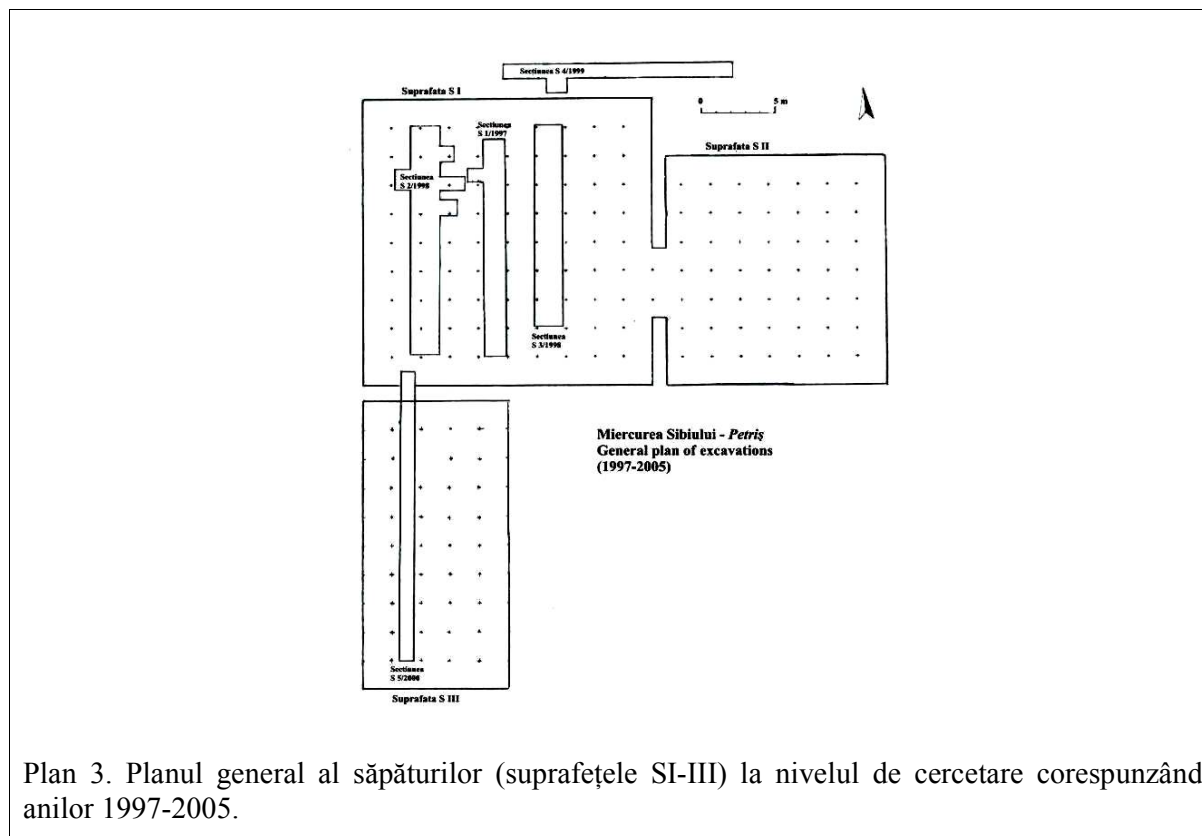
Plan 2. Localizarea suprafețelor SI și SII pe terasa unde au fost descoperite resturile arheologice.

¹ Luca et alii 2000a, p. 40; 2000b, p. 7.

² Luca et alii 1998; Luca et alii 1999; Luca et alii 2000; Luca et alii 2001; Luca et alii 2002; Luca et alii 2003; Luca et alii 2004; Luca et alii 2005.

³ Echipa de cercetare este formată din: Sabin Adrian LUCA (Muzeul Național Brukenthal Sibiu), responsabil de șantier și Adrian GEORGESCU (Muzeul Național Brukenthal Sibiu) membru. Din anul 2001 în colectivul de cercetare a fost cooptat: Andrei GONCIAR (Universitatea Ottawa – Canada), din anul 2003 Dragoș DIACONESCU (Muzeul „Castelul Corvinilor” Hunedoara), Cosmin SUCIU (Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu), din anul 2004 dr. Georgeta EL SUSI (Institutul român de arheologie al Academiei Române București) și dr. Corneliu BELDIMAN (Universitatea „Dimitrie Cantemir” București), iar din anul 2005 dr. Marius CIUTĂ și Beatrice CIUTĂ (Universitatea 1 Decembrie 1918”, Alba Iulia). Mai multe informații în legătură cu șantierul se pot afla consultând site-ul: <http://arheologie.ulbsibiu.ro>.

Aceste colaborări ne-au permis să evidențiem mai multe căi de cercetare cum ar fi: analize statistice asupra unor loturi de ceramică extinse; analize asupra facturii și arderii ceramicii; compararea solurilor din zona sitului cu compoziția ceramicii; date ^{14}C pe mai multe complexe de locuire⁴; studiul obsidianului din sud-vestul Transilvaniei și stabilirea surselor de ocurență a acestuia; studii de palinologie și semințe; analiza culturilor neolitice și eneolitice de aici și posibilele sinteze ce se nasc regional sau local; studiul topografic al siturilor din zonă, dar și a unui areal mai extins, reconstituiri virtuale⁵ ș.a.

Plan 3. Planul general al săpăturilor (suprafețele SI-III) la nivelul de cercetare corespunzând anilor 1997-2005.

Între anii 1997 și 2000 sistemul de săpătură a constat în trasarea și cercetarea unor secțiuni de control stratigrafic⁶. Acestea au fost: secțiunea S1 / 1997 (20 / 1,5 m), secțiunile S 2-3 / 1998 (16 / 2 m fiecare), secțiunea S4 / 1999 (16 / 2 m) și secțiunea S5 / 2000 (20 / 1,5 m).

Săpăturile arheologice au relevat existența unor locuințe de suprafață (structuri de locuire), vetre și cuptoare de foc, diferite alte elemente de arhitectură (gropi menajere, șanțuri de fundație, gropi de par sau stâlp și un cimitir gepid de secolul V d.Chr.

În anul 2001 s-a deschis o suprafață de cercetare de 20 / 20 m (suprafața SI / 2001-2003). În anul 2003 s-a deschis suprafața SII (15 / 16 m), care s-a cercetat complet în anii 2004 și 2005. În anul 2005 s-a deschis încă o suprafață de cercetare, SIII (20 / 10 m), care va fi cercetată în decursul anului 2006.

Pe scurt, stratigrafia sitului este următoarea:

I – primul nivel de locuire – și cel mai vechi – aparține culturii Starčevo-Criș. Acesta are mai multe subniveluri, după cum urmează:

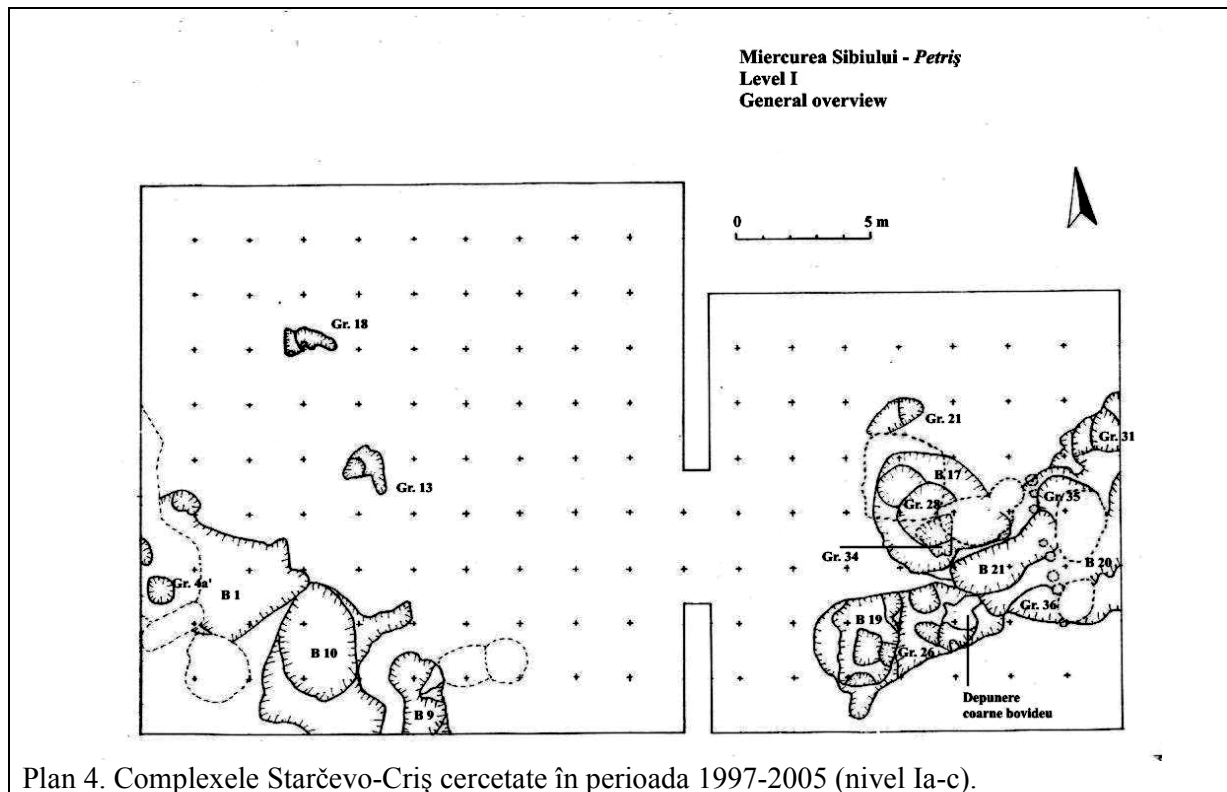
- Ia – locuințele adâncite ale acestui subnivel (bordeie) aparțin fazei IB a culturii;

⁴ Biagi, Spataro 2004.

⁵ Suci et alii 2006.

⁶ Luca et alii 1998; 1999; 2000a; 2001.

- Ib – locuințele adâncite ale acestui subnivel (bordeie) aparțin fazei IC-IIA a culturii;
- Ic – locuințele adâncite ale acestui subnivel (bordeie) aparțin unei faze evolute a culturii (IIB-III A ?).

Plan 4. Complexele Starčevo-Criș cercetate în perioada 1997-2005 (nivel Ia-c).

În acest stadiu al cercetărilor putem spune că cel mai vechi orizont de locuire în acest sit este cel numit de noi Ia (definit cel mai bine prin bordeiul B₁₀ / 2003), Acesta este rectangular, cu colțurile rotunjite, intersectat parțial de groapa bordeiului B₁ / 1998, 2003, încadrat de noi în nivelul Ib. În anul 2003 s-a mai excavat și bordeiul B₉ / 2003 (nivelul Ic).

Analizând modul de dispunere al complexelor culturii Starčevo-Criș observăm că Nicolae Vlăssă făcuse observații corecte atunci când a cercetat situl de la Gura Baciului, spunând că acestea sunt dispuse „în cuiburi”.⁷

Din punctul de vedere al arhitecturii, bordeiele sunt rectangulare, cu adâncime maximă de 60-80 cm, la fel ca în mai toate siturile aparținând fazelor timpurii ale culturii Starčevo-Criș.⁸

În anul 2005 s-au cercetat alte patru complexe adâncite aparținând acestor faze de construcție.⁹

II – al doilea nivel de locuire reprezintă sfârșitul fazei timpurii a culturii Vinča și are – la rândul său – trei subniveluri:

- IIa₁ – locuințele adâncite ale acestui subnivel (bordeie) aparțin – cel mai devreme – sfârșitului subfazei A₂ și fazei A₃ a culturii;
- IIa₂ – locuințele adâncite ale acestui subnivel (bordeie) aparțin fazei A₃ a culturii;
- IIb – locuințele de suprafață ale acestui subnivel (bordeie) aparțin fazei A₃-B₁ a culturii.

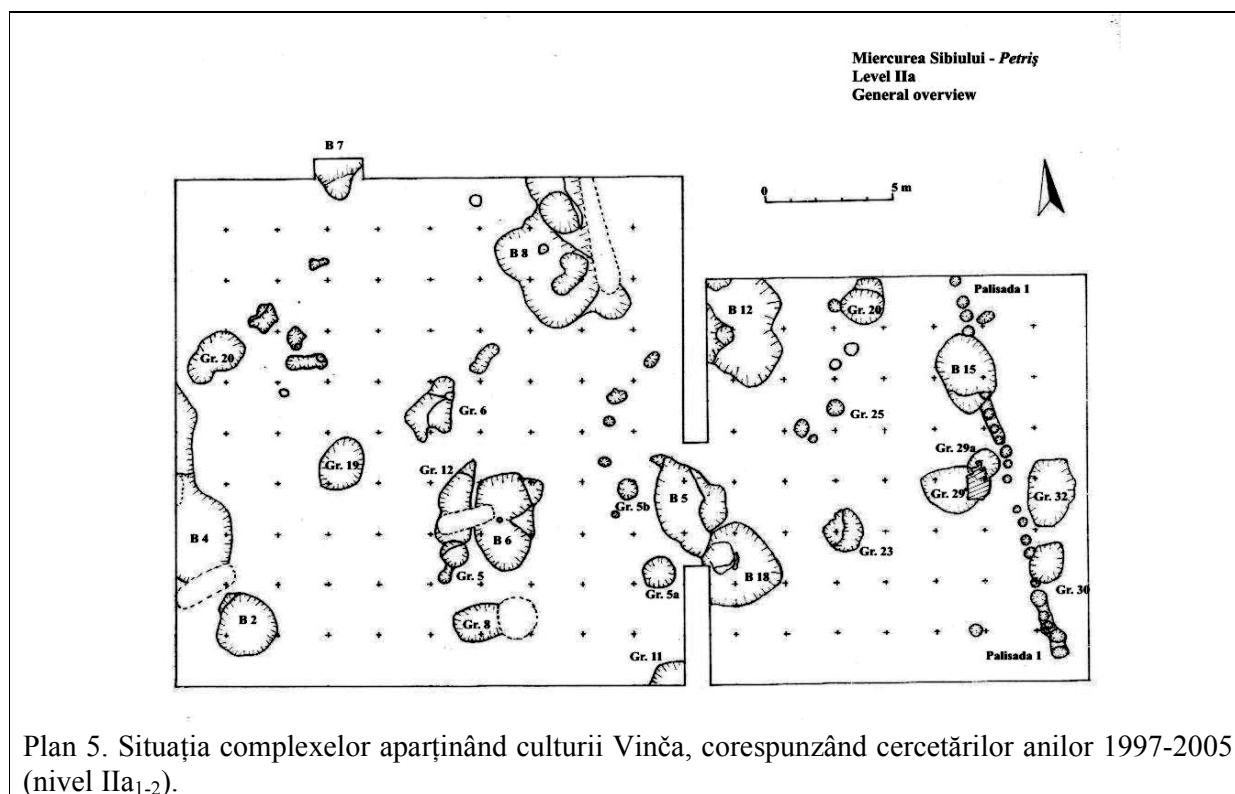
Bordeiele culturii Vinča sunt dispuse în șiruri paralele pe întreg spațiul cercetat. Acest lucru indică o organizare internă a sitului. Gropile locuințelor sunt rotunde sau ovale, ajungând la o adâncime de 1 m și având – uneori – păstrate gropile de stâlpi și pari pe marginea gropii-locuință. S-au descoperit și urmele unor ziduri dispuse pe marginile gropilor.

⁷ Vlăssă 1976, p. 260-261.

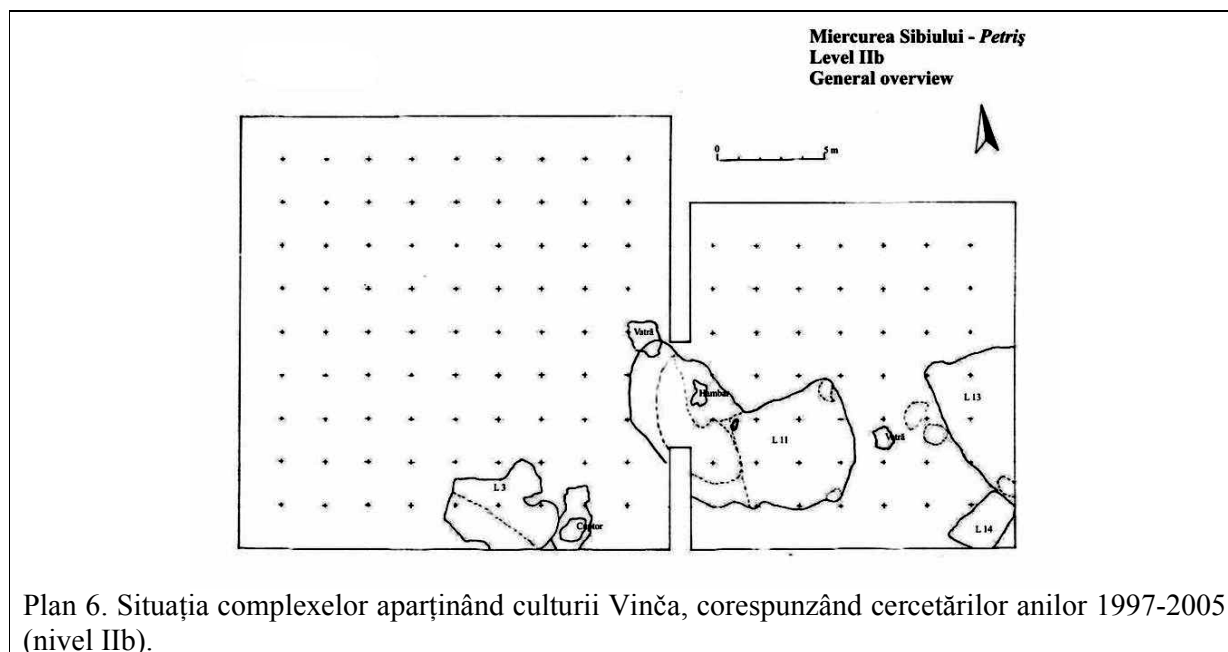
⁸ Luca 2002 ; Luca 2004 ; Luca, Suciuc 2004.

⁹ Situația complexelor arheologice este aproape identică cu cea de la Gura Baciului: Lazarovici, Kalmar 1995, p. 68-122 (cu excepția platformelor).

Dispunerea gropilor și unele intersecții – între care cea mai semnificativă este cea dintre bordeiul B₁₅ cu o palisadă vinciiană – arată existența a două subniveluri de locuire. Spre aceeași observație ne împinge și analiza tipologico-stilistică și statistică a ceramicii descoperite.¹⁰

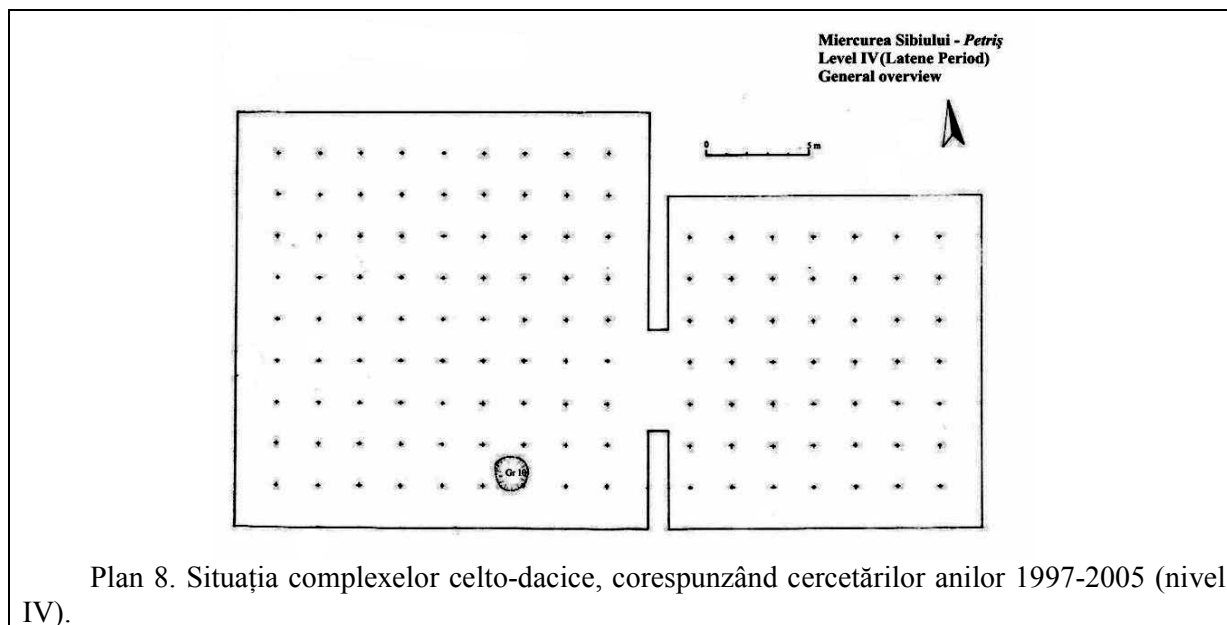
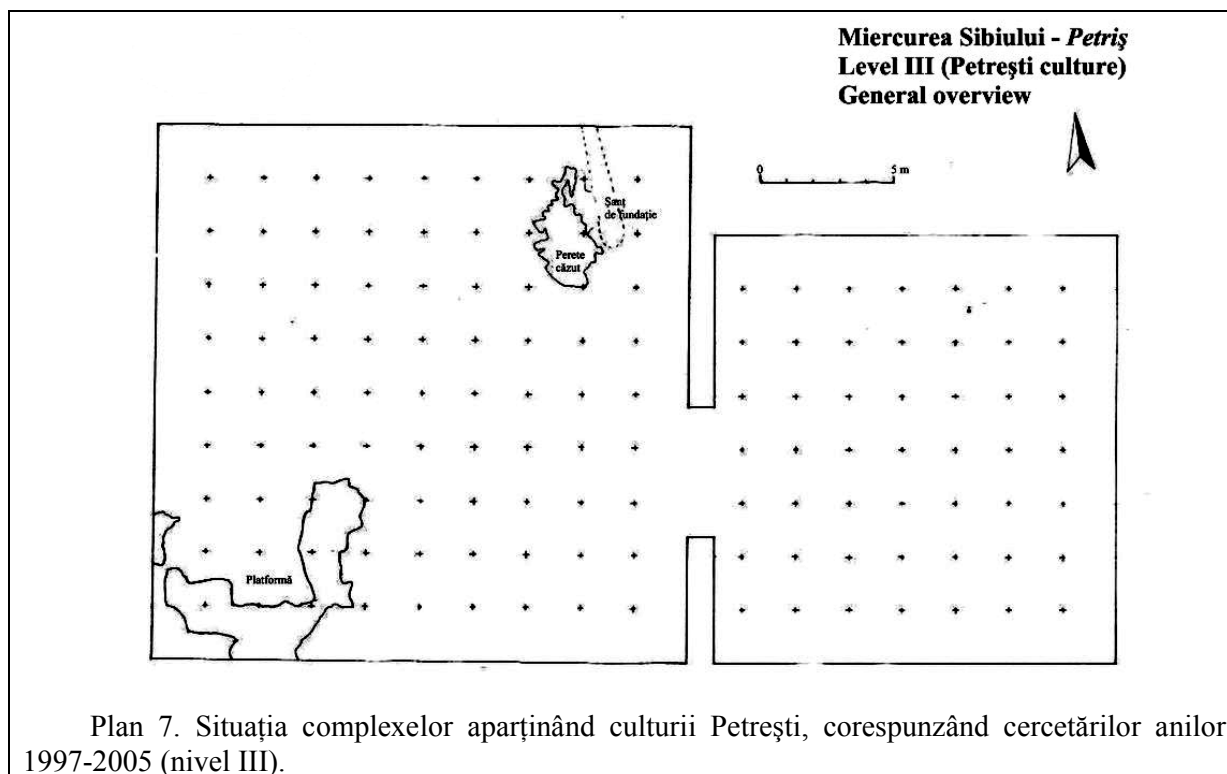

Plan 5. Situația complexelor aparținând culturii Vinča, corespunzând cercetărilor anilor 1997-2005 (nivel IIa₁₋₂).

Plan 6. Situația complexelor aparținând culturii Vinča, corespunzând cercetărilor anilor 1997-2005 (nivel IIb).

¹⁰ Situația este asemănătoare la Gornea-Căunița de Sus: Lazarovici 1977, p. 51-52; Lazarovici 1979, p. 81 sau Romos (sau Orăștie-Dealul Pemilor, punct X₁₂): Luca 1995-1996, p. 45-47, Plan I.

Locuințele de suprafață sunt dispuse – la nivelul actual al cunoștințelor – tot în șiruri. Arhitectura acestora este simplă. Nu au șanț de fundație, podina este realizată din pietre de râu, vetrele sau cuptoarele sunt exterioare și suprastructura este realizată din masă lemnoasă cu o etanșeizare (lipitură) puțin sofisticată.¹¹ Sau descoperit și „grânare”.

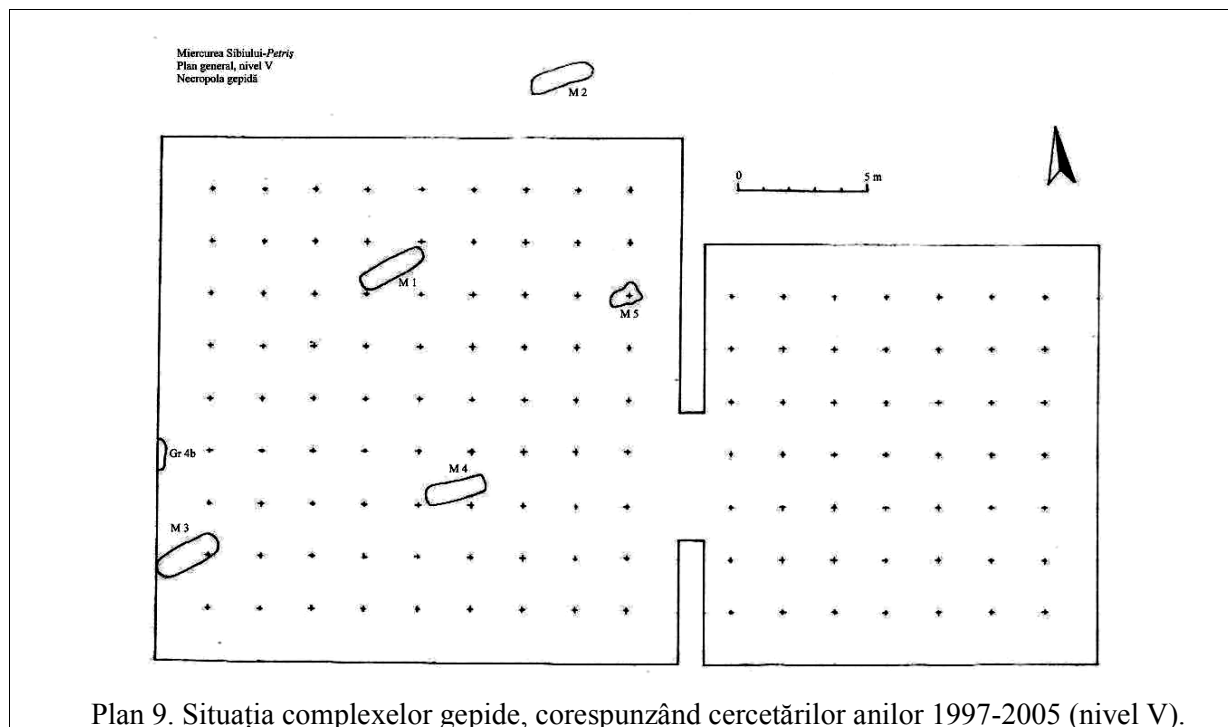
III – al treilea nivel de locuire reprezintă cultura Petrești. Faza AB și prezintă – din punctul de vedere al arhitecturii – locuințe de suprafață.

¹¹ Situația este asemănătoare la Gornea-Căunița de Sus: Lazarovici 1977, p. 52; Ostrovu Golu, ultimul nivel, cel cu platforme de piatră: Lazarovici 1977, p. 65; Lazarovici 1979, p. 26 și identică La Romos (sau Orăștie-Dealul Pemilor, punct X₁₂): Luca 1995-1996, p. 45-47, Plan I.

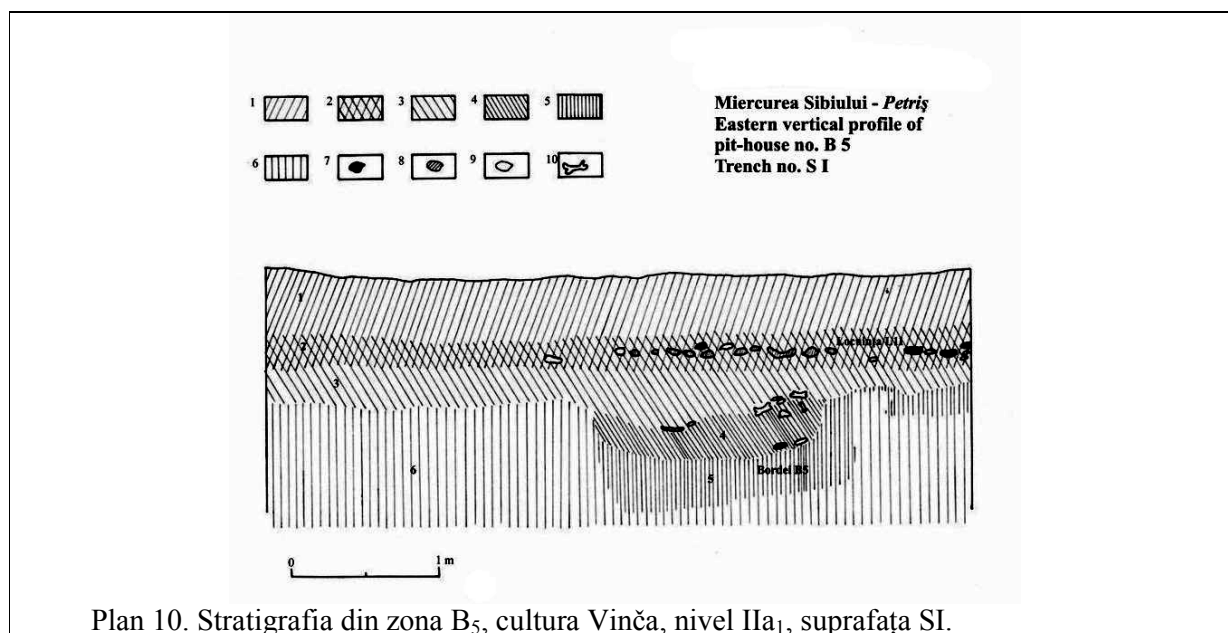
În anii 2001 și 2002 s-au cercetat două resturi de locuințe de suprafață aparținând culturii Petrești.¹² Construcțiile aparținând acestei culturi eneolitice sunt foarte afectate de lucrările agricole. Starea fragmentară a locuințelor și materialului arheologic ne împiedică să facem analize mai aprofundate în acest moment.

IV – nivelul al patrulea este reprezentat prin foarte puține complexe celto-dacice și se datează în secolele II-I î.Chr.

V – al cincilea nivel este reprezentat printr-o necropolă gepidă.¹³

Plan 9. Situația complexelor gepide, corespunzând cercetărilor anilor 1997-2005 (nivel V).

Plan 10. Stratigrafia din zona B₅, cultura Vinča, nivel IIa₁, suprafața SI.

¹² Luca et alii 2002.

¹³ Luca et alii 2005.

VI – al șaselea nivel este format din locuințe semiadâncite, cu pietrar. Epoca la care au fost construite este extrem de greu de evaluat. Credem că se pot încadra în primul mileniu d.Chr.

Un exemplu pentru stratigrafia verticală a sitului este o parte a profilului de sud al suprafeței SI a cărei cercetare s-a încheiat în anul 2003. De sus în jos situația stratigrafică este următoarea:

1. Nivelul arabil (1) – cu dimensiunile de 0,26-0,32 m. Sub nivelul arabil se păstrează – acolo unde mai există structuri nerăscolite – nivelul Petrești.

2. Nivelul Vinča A (2) are aproximativ 0,30 m. Uneori acesta este mai subțire cu până la 0,10 m. Se văd foarte bine resturile locuințelor de suprafață din nivelul IIB.

3. Următorul nivel Vinča A (3) are aproximativ 0,20 m. Bordeiu B₅ (nivelul IIa₁) are, în acest caz, două orizonturi de umplere (notate de noi cu cifrele 4 și 5).

4. Nivelul notat de noi cu cifra 6 este steril din punct de vedere arheologic. Nivelul Starčevo-Criș nu are – acolo unde există – o grosime mai mare de 0,10 m.

Avem, în acest moment, mai multe date ¹⁴C pentru nivelul I.

Bordeiul B₁₀ / 2003, nivelul Ia, încadrat de noi relativ Starčevo-Criș IB-C se datează la 7050 ±70 BP (GrN - 28520). O altă dată provine din groapa rituală G₂₆ / 2005: 7010±40 BP (GrN - 29954).

Din bordeiul B₁ / 2003, nivel Ib, Starčevo-Criș IC-IIA, avem data GrN-28521: 6920±70 BP.

În sfârșit, din nivelul Ic, Starčevo-Criș II B-III A, bordeiul B₉ / 2003, avem data: GrN 26606 6180±40 BP (?). Această dată este acceptată, de obicei, pentru Vinča B₁. De poate ca proba să fi fost antrenată în groapă ulterior încetării funcționării acesteia.

Pentru nivelul IIB, Vinča A₃-B₁ avem o singură dată până în prezent: GrN 69053, 6350 ± 130 BP.

Toate informațiile publicate – pe scurt – cu această ocazie arată că ne aflăm în fața unuia dintre cele mai importante situri arheologice aparținând neoliticului și eneoliticului transilvănean. Sperăm că, în viitor, metoda de cercetare și echipa pe care o avem ne va permite să extragem cât mai multe date valoroase pentru cunoașterea realităților dintr-un trecut atât de îndepărtat.

LISTA ILUSTRĂȚILOR / EXPLANATION OF FIGURES

Plan 1. Orașul Miercurea Sibiului și localitățile din jurul acestuia. Situl din punctul *Petriș* se află în dreptul curbei spre Miercurea Băi (în colțul de stânga-sus al hărții). The town of Miercurea Sibiului and the villages nearby. The site *Petris* is located in the upper left corner, towards Miercurea Băi.

Plan 2. Localizarea suprafețelor SI și SII pe terasa unde au fost descoperite resturile arheologice. The location of areas I and II on the terrace where the archaeological remains of the settlement were found.

Plan 3. Planul general al săpăturilor (suprafețele SI-III) la nivelul de cercetare corespunzând anilor 1997-2005. General plan of the diggings (areas I-III) at the level corresponding to the research made in 1997-2005.

Plan 4. Complexele Starčevo-Criș cercetate în perioada 1997-2005 (nivel Ia-c). The Starčevo-Criș complexes, at the level corresponding to the research made in 1997-2005 (level Ia-c).

Plan 5. Situația complexelor aparținând culturii Vinča, corespunzând cercetărilor anilor 1997-2005 (nivel IIa_{1,2}). The Vinča complexes, at the level corresponding to the research made in 1997-2005 (level IIa₁₋₂).

Plan 6. Situația complexelor aparținând culturii Vinča, corespunzând cercetărilor anilor 1997-2005 (nivel IIB). The Vinča complexes, at the level corresponding to the research made in 1997-2005 (level IIB).

- Plan 7. Situația complexelor aparținând culturii Petrești, corespunzând cercetărilor anilor 1997-2005 (nivel III). The Petrești complexes, at the level corresponding to the research made in 1997-2005 (level III).
- Plan 8. Situația complexelor celto-dacice, corespunzând cercetărilor anilor 1997-2005 (nivel IV). The Celtic-Dacian complexes at the level corresponding to the research made in 1997-2005 (level IV).
- Plan 9. Situația complexelor gepide, corespunzând cercetărilor anilor 1997-2005 (nivel V). The Gepidic complexes at the level corresponding to the research made in 2005 (level V).
- Plan 10. Stratigrafia din zona B₅, cultura Vinča, nivel IIa₁, suprafața SI. Stratigraphy of hut B₅'s area, Vinča culture, level IIa₁. Area I.

BIBLIOGRAFIE / BIBLIOGRAPHY

ActaTS	<i>Acta Terrae Septemcastrensis</i> , Sibiu.
CCA	<i>Cronica cercetărilor arheologice</i> , București.
CCDJ	<i>Cultură și civilizație la Dunărea de Jos</i> , Călărași.
Istros	<i>Istros</i> , Muzeul Brăilei, Brăila.
MI	<i>Magazin istoric</i> , București.
PB	<i>Patrimonium Banaticum</i> , Timișoara.
Sargetia	<i>Sargetia. Acta Musei Devensis</i> , Deva.
Transilvania	<i>Transilvania</i> , Sibiu.
Biagi, Spataro 2004	Biagi P., Spataro M., <i>New Radiocarbon Dates From The Criș Culture Settlements Of Banat And Transylvania (Romania)</i> , În <i>Pb</i> , 3, 2004.
Lazarovici 1977	Lazarovici Gh., <i>Gornea. Presitorie</i> , Reșița, 1977.
Lazarovici 1979	Lazarovici Gh., <i>Neoliticul Banatului</i> , I-II, Cluj-Napoca, 1979.
Lazarovici, Maxim 1995	Lazarovici Gh., Maxim K.Z., <i>Gura Baciului. Monografie arheologică</i> , Cluj-Napoca, 1995.
Luca 1995-1996	Luca S.A., <i>Die Vinča- Siedlung Aus Rumess. Die A- Phase Der Vinča- Kultur In Siebenbürgen</i> , În <i>Sargetia</i> 26, 1, 1995-1996.
Luca 2002	Luca S.A., <i>Eine zoomorphe Statuette aus der Jungsteinzeitliche Siedlung von Reussmarkt / Miercurea Sibiului / Szerdahely-Petriș</i> , în <i>CCDJ</i> , 19, 2002.
Luca 2004	Luca S.A., <i>O statueta zoomorfă stilizată descoperită în stațiunea de la Miercurea Sibiului-Petriș (Jud. Sibiu, România) și câteva opinii despre începutul neoliticului timpuriu din Transilvania</i> , în <i>Istros</i> , 11, 2004.
Luca 2004a	Luca S.A., <i>La Miercurea Sibiului locuințe de acum 8.000 ani</i> , în <i>Magazin istoric</i> 38 (2004, 2, 443), București.
Luca 2004b	Luca S.A., <i>Opinii noi despre începutul neoliticului timpuriu din Transilvania. Nivelul I din stațiunea neolitică de la Miercurea Sibiului</i> , în <i>Transilvania</i> , Supliment Miercurea Sibiului, Sibiu, 21.05.2004.
Luca, Suciuc 2004	Luca S.A., Suciuc C., <i>The Begining of the Early Neolithic in Transylvania</i> , în <i>Scripta praehistorica. Miscellanea in honorem nonagenarii magistri Mircea Petrescu-Dîmbovița oblata</i> , Iași, 2005.
Luca et alii 1998	Luca S.A., Georgescu A., <i>Miercurea Sibiului-Petriș</i> , în <i>CCA</i> , 1998.
Luca et alii 1999	Luca S.A., Georgescu A., <i>Miercurea Sibiului-Petriș</i> , în <i>CCA</i> , 1999.
Luca et alii 2000	Luca S.A., Georgescu A., Purece S., <i>Miercurea Sibiului-Petriș</i> , în <i>CCA</i> , 2000.

- Luca et alii 2000a Luca S.A., Ciugudean H., Roman C., Dragotă A., *Faza timpurie a culturii Vinča în Transilvania. Repere ale orizontului cronologic și cultural*, în *Angustia*, 5, 2000.
- Luca et alii 2000b Luca S.A., Ciugudean H., Roman C., *Die frühphase der Vinča-Kultur in Siebenbürgen. Anhaltspunkte des chronologischen und ethnokulturellen horizontes*, în *Apulum* 37, 1, 2000.
- Luca et alii 2001 Luca S.A., Georgescu A, Purece S., Gonciar A., *Miercurea Sibiului-Petriș*, în *CCA*, 2001.
- Luca et alii 2002 Luca S.A., Georgescu A, Purece S., Gonciar A., *Miercurea Sibiului-Petriș*, în *CCA*, 2002.
- Luca et alii 2003 Luca S.A., Diaconescu D., Georgescu A, Suciu C., *Miercurea Sibiului-Petriș*, în *CCA*, 2003.
- Luca et alii 2004 Luca S.A., Diaconescu D., Georgescu A, Suciu C., *Șantierul arheologic Miercurea Sibiului*, în *CCA*, 2004.
- Luca et alii 2005 Luca S.A., Diaconescu D., Georgescu A, Suciu C., El Susi G., Beldiman C., Sztancs D.-M., *Șantierul arheologic Miercurea Sibiului*, în *CCA*, 2005.
- Luca et alii 2005 Luca S.A., Pinter Z.K., Țiplic I.M., Georgescu A., Diaconescu D., *Descoperiri gepide la Miercurea Sibiului-Petriș (jud. Sibiu)*, în *Relații interetnice în Transilvania. Secolele VI-XIII*, București, 2005.
- Suciu et alii 2006 Suciu C., White M., Lazarovici Gh., Luca S.A., *Progress Report – Reconstruction and study of the Vinča architecture and artifacts using virtual reality technology. Case studia t Parța and Miercurea Sibiului sites*, în *ActaTS*, 5, 2006.
- Vlassa 1976 Vlassa N., *Neoliticul Transilvaniei*, Cluj-Napoca, 1976.